

תיקון 18 לחוק הכשרות

המשפטית

חלופות לאפוטרופסות

עו"ד קרן אורבך ברנע, מערך הפיקוח על אפוטרופסים

וחלופות באפוטרופוס הכללי

תיקון מס' 18 לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות

תיקון מס' 18 לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות

תיקון מס' 18 - פורסם ברשומות - 11.4.16

תפיסה חברתית חדשה:

- מעבר מתפיסה פטרנליסטית לאוטונומית כלפי קבוצות אוכלוסייה.
- דגש על כיבוד רצונו של האדם (בעבר - טובתו).
- שמיעת האדם.
- שיתוף בהחלטות, עידוד חיים עצמאיים.
- האדם במרכז ולא המוגבלות.

עיקרי תיקון מס' 18 לחוק

קבלת החלטות נתמכת

חלופה לאפוטרופסות.

**מינוי תומך החלטות
לאדם המסוגל לקבל
החלטות בעצמו,
בהינתן סיוע והנגשה**

ייפוי כוח מתמשך

חלופה לאפוטרופסות.

כלי לתכנון עתידי

אפוטרופסות

- צמצום היקף המינוי/ תקופתו
- נימוק למינוי
- עקרונות לתפקיד האפוטרופוס
- החלפת המונח 'חסוי'

התווספו המסמכים :

- הנחיות מקדימות למינוי אפוטרופוס
- הבעת רצון

ייפוי כוח מתמשך

(חלופה לאפוטרופסות)

מהו ייפוי כוח מתמשך?

- כלי לתכנון עתידי, במסגרתו הממנה מחליט מי ינהל עבורו את ענייניו כשלא יהיה מסוגל לעשות זאת בעצמו, ובאיזה אופן.
- כלי הסכמי, מבוסס יחסי אמון, שאינו מותנה באישור בית המשפט.
- ניתן לערוך ייפוי כוח לעניינים רפואיים בלבד (חתימה בפני עו"ד, עו"ס, אח, רופא)

מטרת ייפוי הכוח המתמשך:

הממנה מתכנן היום את מה שיקרה איתו מחר-

✓ מי יהיה מיופה כוחו?

✓ איך מיופה הכוח יתנהל בענייניו של הממנה?

מי יכול לערוך את המסמך?

■ אדם בגיר (מעל גיל 18).

■ בעל כשירות = מי שמסוגל להבין את המשמעות של מתן ייפוי כוח מתמשך,

מטרותיו ותוצאותיו (אדם עם מוגבלות - בהינתן התאמות).

מה כולל ייפוי הכוח המתמשך?

• זהות מיופה הכוח

• העניינים שבסמכות מיופה הכוח + הנחיות מקדימות:

א. רכושיים

ב. אישיים

ג. רפואיים

• תנאי כניסה לתוקף - מתי הממנה כבר לא יכול לטפל בענייניו

• מינוי מיוחד (ככלל, אין פיקוח של האפוטרופוס הכללי)

***עריכה בפני
עורך דין
שעבר
הכשרה של
האפוטרופוס
הכללי
(הרשימה
נמצאת באתר
לשכת עורכי
הדין)**

***חובת הפקדה באפוטרופוס הכללי**

הגורמים הרלוונטיים בייפוי הכוח המתמשך:

עורך הדין

מיופה הכוח

הממנה

בית המשפט

האפוטרופוס
הכללי

אדם מיודע

השלבים בחיי ייפוי הכוח המתמשך:

עריכה וחתימה

הפקדה

כניסה לתוקף (כולל אפשרות הקפאה*)

פקיעה או ביטול

מיזם עו"ד יד

מיזם משותף לאפוטרופוס הכללי ומשרד הרווחה.

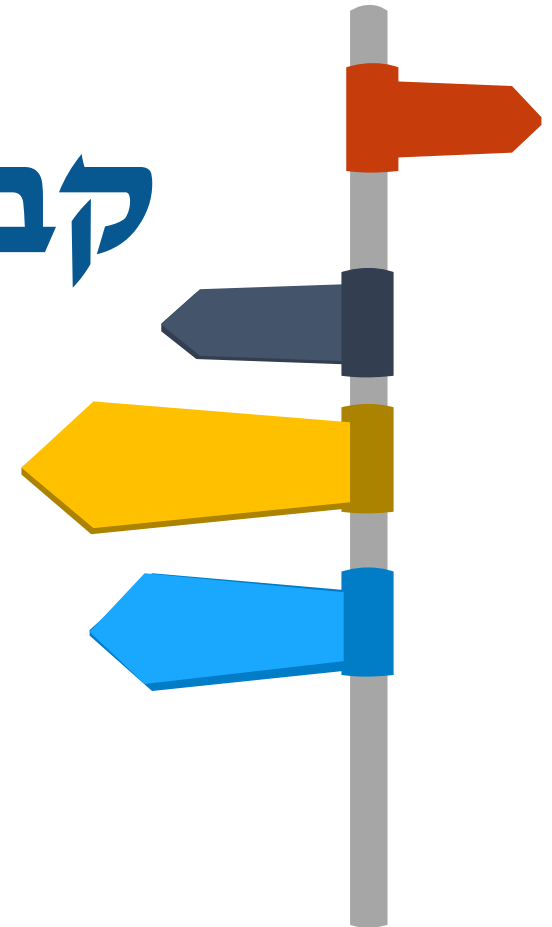
שירות עריכת מסמכי ייפוי כוח מתמשך/ הנחיות מקדימות למינוי אפוטרופוס/ הבעת
רצון ללא עלות, לעונים על הקריטריונים הבאים:

*** ניצולי שואה**

*** אזרח ותיק עם הכנסה עד 30 נ"ז ליחיד**

*** מקרים מיוחדים – בהמלצת העו"ס המטפל, בשירותי הרווחה**

קבלת החלטות נתמכת

הגדרה:

קבלת החלטות נתמכת מאפשרת לאדם המתקשה בקבלת החלטות בענייניו ובמימושן (המכונה "מקבל ההחלטות"), להסתייע באדם אחר (המכונה "תומך בקבלת החלטות") בתהליך קבלת ההחלטה וביישומה, באופן המותאם לצרכיו, להבנתו ומונגש ככל האפשר למגבלתו.

למי ניתן למנות תומך בקבלת החלטות?

- ☐ אדם בגיר (מעל גיל 18) המתגורר באופן קבוע בישראל
- ☐ יכול לקבל החלטות בקשר לענייניו בעצמו עם קבלת תמיכה
- ☐ יכול לבטא את רצונו (גם אם יש לו צורך בהתאמות או בהנגשת המידע)
- ☐ מסכים שימונה לו תומך בקבלת החלטות

מי יכול להתמנות כתומך בקבלת החלטות?

- ☐ אדם בגיר
- ☐ מקבל ההחלטות מעוניין במינויו.
- ☐ לא קיים ניגוד עניינים בינו לבין מקבל ההחלטות (מובהק)
- ☐ הוא נתן הסכמתו לשמש כתומך בקבלת החלטות לתקופה ממושכת
- ☐ לא מונה לו אפוטרופוס ולא נכנס לתוקף ייפוי כוח מתמשך בעניינו, כל עוד המינוי כאמור בתוקף

תחומי המינוי של תומך בקבלת החלטות

תומך בקבלת החלטות מסייע בנושאים בהם התמנה לכך על ידי בית המשפט, בדרך כלל לפי בקשת מקבל ההחלטות.

העניינים האפשריים:

עניינים רכושיים (דוגמת ניהול חשבון בנק, חתימה על חוזים והסכמים שיש בהם עניין כספי).

עניינים אישיים (דוגמת בחירת מקום מגורים, תעסוקה או פעילות פנאי).

עניינים רפואיים (דוגמת החלטה לגבי טיפול רפואי).

תפקידיו של תומך בקבלת ההחלטות

- לסייע לאדם לקבל מידע מכל גוף (כמו : ביטוח לאומי, קופת חולים ובנקים)
- לסייע לאדם בהבנת המידע הנדרש לו לשם קבלת החלטות, לרבות החלופות האפשריות והשלכותיהן (הסבר בשפה פשוטה וברורה המובנת והנגשה)
- לסייע לאדם במימוש החלטותיו ובמיצוי זכויותיו (בהיקף ובדרך שתיקבע בתקנות)

למקבל ההחלטות אחריות מלאה על טיב ההחלטה והוא גם החתום עליה. תומך בקבלת ההחלטות אינו מקבל החלטות חלופי.

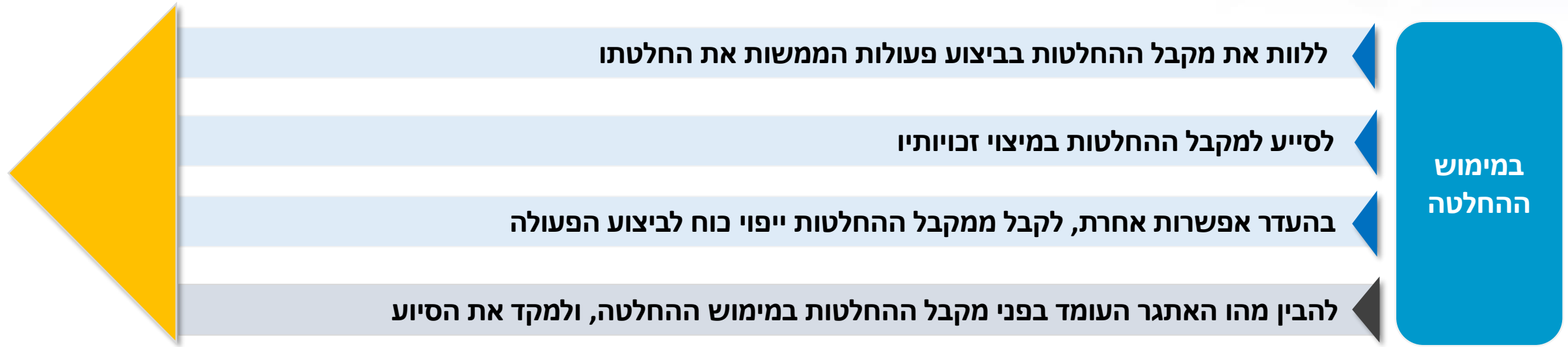

תפקיד התומך בקבלת ההחלטות

- לסייע לאדם לקבל מידע מכל גוף (כמו: ביטוח לאומי, קופת חולים ובנקים)
- לסייע לאדם בהבנת המידע הנדרש לו לשם קבלת החלטות, לרבות החלופות האפשריות והשלכותיהן (הסבר בשפה פשוטה וברורה המובנת והנגשה)

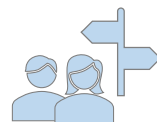
תפקיד התומך בקבלת ההחלטות

- לסייע לאדם במימוש החלטותיו ובמיצוי זכויותיו (בהיקף ובדרך שתיקבע בתקנות)
- למקבל ההחלטות אחריות מלאה על טיב ההחלטה והוא גם החתום עליה. תומך בקבלת ההחלטות אינו מקבל החלטות חלופי.

תהליך מינוי תומך בקבלת החלטות

ביוזמת : האדם | משפחה
בעידוד ובסיוע : סיוע משפטי | עורך-דין | עובדים סוציאליים

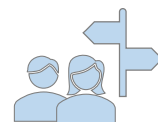
בית משפט או עורכי התסקיר

על ידי האפוטרופוס כללי | ג'וינט

ביוזמת האדם | מי מטעמו

בבית משפט

על ידי אפוטרופוס כללי | ג'וינט

**פניה לבית משפט
למינוי תומך בקבלת החלטות**

הפנייה לקיום פגישת מידע

קיום פגישת מידע

הגשת בקשה למינוי תומך
בצירוף אישור קיום פגישת המידע לבית המשפט

דיון בבקשה תסקיר ומתן צו מינוי

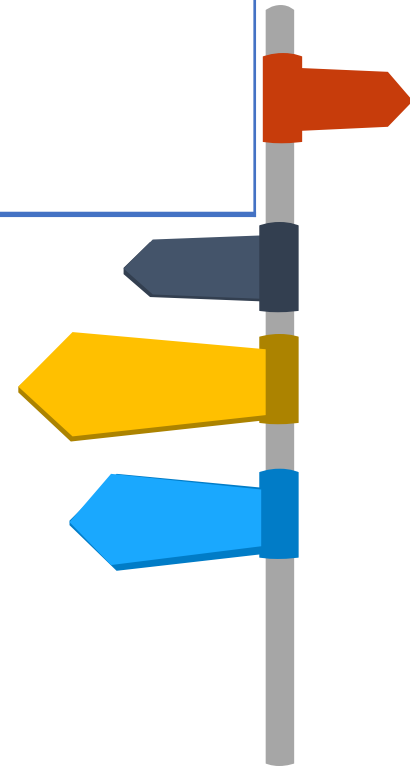
פגישת הדרכה לאחר מינוי
בדרך כלל לבן משפחה תומך ולמקבל ההחלטות

איתור תומך בקבלת החלטות

איתור תומך בקבלת החלטות

תומך החלטות מקצועי	תומך החלטות מתנדב	תומך החלטות לקרוב
-----------------------	----------------------	----------------------

אמצעי שמירה על נכסים וכספים

דוגמאות:

- הערת אזהרה בטאבו
- כרטיסי חיוב מוגבלים
- הגבלות בחשבון הבנק
- חשבון נאמנות

(סעיף 68 לחוק הכשרות המשפטית ואפוטרופסות)

ערוץ הסכמי

- **סעיף 67 ב' (ו) קובע** כי: השר, בהסכמת שר הרווחה והשירותים החברתיים ושר האוצר ובהתייעצות עם שר הבריאות, ובאישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת רשאים לקבוע הוראות נוספות ובניהן
- (5) קביעת האפשרות של אדם בעל כשירות, כמשמעותו בפרק שני¹, למנות תומך בקבלת החלטות **בדבר שבה נערך ייפוי כוח מתמשך** ולהחיל לעניין זה הוראות החלות על ייפוי כוח מתמשך בשינויים שיקבע.
- **בימים אלה נערך פיילוט משותף של האפוטרופוס הכללי והג'וינט באמצעות עמותות מרו"ה ומוזאיקה.**
- בפיילוט נערכים הסכמים של קבלת החלטות נתמכת במטרה לבחון התכנות ואופן יישום של עריכת הסכמים לתמיכה כחלופה למינוי באמצעות בית המשפט (כפי שנערך במדינות שונות בעולם).

החזון

קבלת החלטות נתמכת כחלק בלתי נפרד מהשירותים הקיימים והמוסדרים על ידי מערכות המשפט והרווחה במדינת ישראל, אשר תשמש כלי לאנשים המתקשים בקבלת החלטות.

אלפי אנשים המסתייעים בתומך החלטות מדי שנה, כאשר רק במקרים חריגים בהם תמיכה אינה מספיקה, פונים למינוי אפוטרופוס.

מדובר בכלי משפטי חדש שאנו עומלים על הטמעה שלו בכל מערכת רלוונטית כגון מערכות הרווחה, הבריאות, החינוך ובתי המשפט.

הגידול משנה לשנה בשימוש בכלי הוא דרמטי אולם יש עוד דרך ארוכה להפיכתו לברירת המחדל בעולמות הכשרות המשפטית.

פיקוח

נכון להיום, סמכויות הפיקוח נגזרות מסמכויות קיימות עפ"י חוק הכשרות המשפטית ומפקחי האפוטרופוס הכללי רשאים לבקש ממקבל ההחלטות, מתומך בקבלת החלטות או מכל גורם אחר מידע או מסמכים הנוגעים לביצוע תפקידו של התומך.

במידת הצורך, ניתן גם לתאם ביקור אצל מקבל ההחלטות. כמו כן, אם יש תלונה בנוגע לתפקודו של התומך, ניתן להגיש אותה לממונה על תלונות הציבור באפוטרופוס הכללי.

תידרש חשיבה איך לקיים פיקוח מותאם לכלי של תמיכה בקבלת החלטות נוכח ייחודו ושונותו מכלים משפטיים אחרים.

יצירת קשר

❖ אפוטרופסות:

מרכז השירות והמידע: *6107 מענה טלפוני: ימים א'-ה', בין השעות 08:00-16:00

❖ מסמך הנחיות מקדימות וייפוי כוח מתמשך:

מוקד טלפוני: [08-6831664](tel:08-6831664)

שעות מענה טלפוני בימים א'-ה' בין השעות 8:00 עד 16:00

דואל: ycm@justice.gov.il

❖ קבלת החלטות נתמכת-

טלפון: 055-6838798

דואר אלקטרוני: Hachlatot-apt@justice.gov.il

תודה על ההקשבה!